OptiLift

Tietotekniikan Sovellusprojekti

Lauri Laasala Olli Lukkarinen Ville Räisänen Vesa Tanhua-Tyrkkö

> Sovellusraportti Versio 0.8 31.5.2004

Jyväskylän yliopisto Tietotekniikan laitos

Tekijät:	Laasala Lauri Lukkarinen Olli Räisänen Ville Tanhua-Tyrkkö Vesa
Projektin tiedot:	OptiLift-projekti Kotisivu: http://sovellusprojektit.it.jyu.fi/optilift/
Työn nimi:	OptiLift-projektin sovellusraportti.
Työn kuvaus:	Sovellusraportti tietotekniikan Sovellusprojektista.
Tilaaja:	Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU.
Teettäjä:	Jyväskylän yliopisto, tietotekniikan laitos. Vastaava ohjaaja: Markus Inkeroinen. Tekninen ohjaaja: Ville Tirronen.
Tiivistelmä:	Tämä dokumentti on Jyväskylän yliopiston keväällä 2004 toteutetun OptiLift-Sovellusprojektin sovellusraportti. Dokumentissa kuvataan kuinka vaatimusmäärittelyssä esitetyt vaatimukset toteutettiin sovelluksessa.
Avainsanat:	KIHU, kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus, käyttöliittymä, luokkakaavio, olio, OptiLift, sovellusprojekti, sovellusraportti, jatkokehitys, ylläpito.

Versio	Päiväys	Tehnyt	Muutokset
0.1	11.5.2004	Lauri Laasala	Ensimmäinen versio.
0.2	12.5.2004	Lauri Laasala	Lisätty kuvat käyttöliittymästä sekä luokkakaavio.
0.3	14.5.2004	Lauri Laasala ja Ville Räisänen	Korjattu virheitä, lisätty muuttujien laskemiseen käytetyt kaavat ja ledin seurantaan käytetty algoritmi. Lisäksi muutettu Jatkokehitys-lukua.
0.4	19.5.2004	Lauri Laasala	Muokattu kuvia ja luokkakaaviota sekä korjattu kirjoitusvirheitä.
0.5	24.5.2004	Lauri Laasala	Korjattu virheitä, vaihdettu kuva 4.1 ja muokattu lukua 7.
0.6	24.5.2004	Lauri Laasala	Lisätty asennusohjeet.
0.7	27.5.2004	Lauri Laasala	Korjattu ulkoasua ja kappalejakoa, tarkennettu vaatimusten täyttymistä, muokattu luokkakaaviota ja -kuvauksia sekä lisätty tiedostonnimien käsittelystä kertova kappale lukuun 5.
0.8	31.5.2004	Ville Räisänen	Korjattu viimeiset kirjoitusvirheet, lisätty yksi jatkokehitysidea.

Versiohistoria

Sisältö

1	Joho	Johdanto 1		
2	Termistöä 2			
3	Ylei	sarkkitehtuuri		
	3.1	Käyttöliittymä		
	3.2	Sisäinen toteutus		
	3.3	Tiedostot		
4	Käy	ttöliittymäkuvaus		
	4.1	Kalibrointi7		
	4.2	Suoritusryhmän luominen ja hallinta9		
	4.3	Suorituksen läpivienti 10		
	4.4	Videon analysointi 11		
	4.5	Analyysitulosten esittäminen 12		
	4.6	Suoritusten vertailu 13		
5	Sove	elluksen rakenne 14		
	5.1	Sovelluksen luokkakaavio		
	5.2	Käyttöliittymän luokat 16		
	5.2.	1 TResultViewer 16		
	5.2.2	2 TVideoAndResultView 17		
	5.2.3	3 TFormVideo 19		
	5.2.4	4 TExerciseGroupView 20		
	5.3	Sovelluksen sisäiset luokat		
	5.3.2	1 TDetectorThread		

	5.3.2	TAnalyzer	
	5.3.3	TController	
	5.3.4	TLifterRegister	
	5.3.5	TLifter	
	5.3.6	TVideo	
	5.3.7	TLiftsContainer	
	5.3.8	TLift	
	5.3.9	TVarList	
	5.3.10	TVariable	
	5.3.11	TGrabber	
	5.3.12	FilenameHandler.pas	
	5.4 Ulk	koiset komponentit	
	5.4.1	VideoGrabber	
	5.4.2	ResizerPanel	
	5.4.3	ExtendedListBox	
	5.5 Mu	uttujien laskenta	
	5.6 Leo	din seurantaan käytetty algoritmi	
6	Tiedosto	ot	
	6.1 Tie	dostojen formaatit	
	6.1.1	Käyttäjärekisteritiedosto	
	6.1.2	Liikeratatiedosto	
	6.1.3	Analysointitulostiedosto	
	6.2 Vic	leokoodekit	
7	Sovellul	ksen asentaminen	

OptiLif	OptiLift-projekti	
8 Va	aatimusten täyttyminen ja sovelluksen jatkokehitys	
8.1	Vaatimusten täyttyminen	
8.2	Tunnetut virheet	
8.3	Jatkokehitysehdotuksia	
9 YI	hteenveto	
10	Lähteet	

1 Johdanto

OptiLift-projekti suunnitteli ja toteutti Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle painonnoston levytankoharjoitteluun nostotekniikan automaattisen mittaus- ja analysointisovelluksen. Järjestelmän avulla analysoidaan urheilijan levytankoharjoittelua, joka on olennainen osa monien eri urheilulajien voimaharjoittelua. Oikean tekniikan hallitseminen on tärkeää niin vammattoman kuin mahdollisimman tehokkaankin harjoittelun kannalta. Monilla valmentajilla ei kuitenkaan ole riittävästi tietoa oikeista nostotekniikoista, jotta mahdollisimman hyödyllisen palautteen antaminen olisi mahdollista [8].

Projekti toteutettiin Jyväskylän yliopiston tietotekniikan laitoksen sovellusprojektina kevään 2004 aikana. Projektiin liittyvistä käytännöistä ja toimintatavoista sekä projektiin kuuluvista henkilöistä on kerrottu tarkemmin projektiraportissa [5].

Sovellukselle asetetut vaatimukset asetettiin tärkeysjärjestykseen, jotta ainakin tärkeimmät ominaisuudet saataisiin toteutettua projektin puitteissa. Tilaaja toivoi projektin kuluessa toimivaa sovelluksen prototyyppiä sen sijaan, että yritettäisiin saada kaikki matalamman prioriteetin vaatimukset täytettyä. Tilaaja tulee jatkokehittämään projektin tuottamaa sovelluksen prototyyppiä.

Tässä dokumentissa kuvataan sitä, miten vaatimusmäärittelyssä [7] esitetyt vaatimukset toteutettiin. Luvussa 2 esitellään sovelluksen toteutukseen liittyviä keskeisiä termejä. Luvussa 3 käydään läpi sovelluksen yleinen arkkitehtuuri. Sovelluksen käyttöliittymää esitellään luvussa 4. Luvussa 5 on kuvattu sovelluksen rakenne luokkajakojen ja -kaavioiden avulla sekä esitelty muuttujien laskentaan käytetyt kaavat ja ledin seurantaan käytetty algoritmi. Luvussa 6 kerrotaan sovelluksen datan tallennukseen käytettävistä tiedostoista. Luvussa 7 annetaan sovelluksen asennusohjeet. Luvussa 8 kerrotaan sovelluksen jatkokehitykseen ja ylläpitoon liittyvistä asioista. Luku 9 on yhteenveto sovelluksen toteuttamisesta.

2 Termistöä

Tässä luvussa selitetään yleisimmät sovelluksen toteutukseen liittyvät termit.

AVI	Microsoftin tiedostomuoto äänelle ja liikkuvalle kuvalle. Tiedostot			
	ovat yhteensopivia sekä PC:lle että Applen Macintoshille. AVIin			
	sisältyy CODEC-tiedosto, jota tarvitaan videotiedostoja käyttävissä			
	ohjelmissa tiedon pakkaukseen ja purkuun.			
Delphi	Ohjelmistotalo Borlandin olioperustaiselle Pascal-			
	ohjelmointikielelle suunnittelema ohjelmistokehitin, jolla tuotetaan			
	valmiiksi käännettyjä ohjelmia.			
Dialogi	Keskusteluikkuna, valintaikkuna. Graafisissa käyttöliittymissä			
	ikkuna, johon täydennetään ohjelman tarvitsemat tiedot.			
Form(i)	Lomake, sivu, graafisessa ohjelmoinnissa visuaalinen tapa esittää			
	yksi ohjelman ikkuna [9].			
Frame	Videoleikkeen tai animaation yksi kuvaruutu.			
	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa.			
Freeware	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa.			
Freeware	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään			
Freeware	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti			
Freeware	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat			
Freeware	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4].			
Freeware Koodekki	Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4]. Ohjelma tai laite, jota käytetään informaation pakkaamiseen ja			
Freeware Koodekki	 Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4]. Ohjelma tai laite, jota käytetään informaation pakkaamiseen ja purkamiseen. (engl. code & decode= codec). 			
Freeware Koodekki MDI	 Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4]. Ohjelma tai laite, jota käytetään informaation pakkaamiseen ja purkamiseen. (engl. <i>code & decode= codec</i>). Suom. moniasiakirjaliittymä. Tekniikka sovelluksen ikkunoinnin ja 			
Freeware Koodekki MDI	 Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4]. Ohjelma tai laite, jota käytetään informaation pakkaamiseen ja purkamiseen. (engl. <i>code & decode= codec</i>). Suom. moniasiakirjaliittymä. Tekniikka sovelluksen ikkunoinnin ja asiakirjojen hallintaan [9]. (engl. <i>Multiple Document Interface</i>). 			
Freeware Koodekki MDI Olio	 Ilmaisohjelmat. Tietokoneohjelmia, joita voi vapaasti jakaa. Oikeuden omistaja ei vaadi ohjelman käyttämisestä mitään korvausta. Freeware-ohjelmat ovat kuitenkin tekijänoikeudellisesti suojattuja, vaikka korvausta ei vaadita. Käyttöoikeuksia koskevat ehdot esitetään tavallisesti ohjelman käynnistyksen yhteydessä [4]. Ohjelma tai laite, jota käytetään informaation pakkaamiseen ja purkamiseen. (engl. <i>code & decode= codec</i>). Suom. moniasiakirjaliittymä. Tekniikka sovelluksen ikkunoinnin ja asiakirjojen hallintaan [9]. (engl. <i>Multiple Document Interface</i>). Luokan ilmentymä. 			

3 Yleisarkkitehtuuri

Kuvassa 3.1 esitetään järjestelmän yleinen rakenne. Järjestelmä koostuu tietokoneeseen asennetusta sovelluksesta ja sen käyttämistä tiedostoista sekä tietokoneeseen ja sovellukseen liitetystä digitaalisesta videokamerasta. Käyttäjä käyttää sovellusta käyttöliittymän kautta. Sisäinen toteutus ja käyttöliittymän toteutus on selkeästi erotettu toisistaan.

3.1 Käyttöliittymä

Käyttöliittymässä on erilaisia näkymiä käyttötapausten mukaan.

Videonäkymässä on videokuvanäyttö, jolla näytetään kerrallaan yhtä tai kahta videota sekä näiden liikeratakäyriä.

Analysointitulosnäkymässä näkyvät nostosuorituksen analysoidut muuttujat graafisina kuvaajina ja numeerisina arvoina taulukossa.

Kerrallaan voidaan näyttää kahta suoritusta, jolloin sekä videokuvanäyttöjä että graafisia kuvaajia on kaksi kappaletta.

Suoritusryhmänäkymästä hallitaan suoritusryhmää, käyttäjärekisteriä sekä nauhoituksen ja vertailun käynnistämistä ja lopettamista.

Käyttöliittymän toteutusta on kuvattu tarkemmin luvussa 4.

3.2 Sisäinen toteutus

Sisäisen toteutuksen loogisia osia ovat videon- ja kuvankaappaus, analysaattori ja käyttäjärekisteri.

Videon- ja kuvankaappausosan tehtäviä ovat videonpätkien ja yksittäisten kuvien kaappaaminen videokameran välittämästä kuvasta, liikeratakäyrän tunnistaminen sekä videoiden ja käyrän tallentaminen tiedostoon.

Analysaattori laskee analysoitavat biomekaaniset muuttujat liikeratakäyrän ja noston parametrien perusteella.

Käyttäjärekisteri lukee ja tallettaa käyttäjiä rekisteritiedostoihin sekä tallettaa ajonaikaiset tiedot suoritusryhmästä.

Sovelluksen sisäiseen toteutukseen perehdytään tarkemmin luvussa 5

3.3 Tiedostot

Kuvan 3.1 alalaidassa on esitelty tiedostot, joita sovellus käyttää. Niitä ovat liikeratakäyrä, video, analysointitulokset ja käyttäjärekisteri.

Tiedostoista on kerrottu enemmän luvussa 6.

Käyttäjä

Kuva 3.1: Sovelluksen arkkitehtuuri.

4 Käyttöliittymäkuvaus

Tässä luvussa kuvataan sovelluksen käyttöliittymän toteutusta havainnollistavien kuvien ja niiden selitysten avulla. Kussakin aliluvussa on esitetty yhden käyttötapauksen toteuttaminen käyttöliittymän avulla. Käyttöliittymän suunnittelun lähtökohtana oli helppokäyttöisyys ja havainnollisuus. Käyttöliittymä toteutettiin kokonaisuudessaan englanniksi.

Käyttöliittymä toteutettiin käyttäen MDI-tekniikkaa. Siinä yksi sovelluksen ikkunoista on pääikkuna, johon sijoitetaan kaikki menut ja joka toimii kehyksenä ali-ikkunoille. Ali-ikkunat ovat pääikkunalle alisteisia. Tämä tarkoittaa sitä, ettei niitä voi liikuttaa pääikkunan asettamien aluerajojen ulkopuolelle. Ikkunoita pystytään näin hallitsemaan kootummin ja niiden katoamisilta toisten ikkunoiden alle vältytään. MDI-tekniikkaa käytetään tavallisesti moniasiakirjasovelluksissa, joissa tarvitaan usean asiakirjan samanaikaista käsittelyä. Tätä ominaisuutta ei sovelluksessa tarvittu, mutta MDI-tekniikka oli käyttökelpoinen myös sovelluksen ikkunointiin.

Kuvassa 4.1 on esitetty kuva sovelluksen käyttöliittymästä. Sen osat ovat suoritusryhmänäkymä (1), videonkaappausnäkymä (2), videonäkymä (3) ja analyysitulosnäkymä (4).

31.5.2004

Kuva 4.1: Sovelluksen käyttöliittymä.

4.1 Kalibrointi

Kalibroinnissa käyttäjä asettaa ensin mitoiltaan tunnetun esineen kuvattavalle alueelle. Esine tulisi asettaa mahdollisimman keskelle kuvattavaa aluetta, jotta kalibrointi olisi tarkka. Tämän jälkeen käyttäjä valitsee kalibroinnin kaappaus- tai suoritusryhmäikkunan *Calibrate*-painikkeesta, jolloin kuvattava alue tulee näkyviin sovelluksen kalibrointiikkunaan, joka on esitetty kuvassa 4.2. Kalibrointi suoritetaan erikseen x- ja y-suunnassa. Ensin käyttäjä valitsee kuvasta esineen laidoilta vaakatasossa eli x-suunnassa kaksi pistettä (1). Sovellus piirtää kuvaan viivan pisteiden välille (2) ja antaa käyttäjälle mahdollisuuden hienosäätää pisteiden paikkaa. Kun pisteet on valittu käyttäjää tyydyttävällä tavalla, syöttää käyttäjä sovellukselle pisteiden välisen todellisen etäisyyden (3). Seuraavaksi sama suoritetaan pystytasossa eli y-suunnassa (4). Näiden tietojen perusteella sovellus saa tietoonsa kuvan mittasuhteet, joita tarvitaan analysoitaessa suorituksista haluttuja muuttujia. Jyväskylän yliopisto Tietotekniikan laitos OptiLift-projekti

31.5.2004

Kuva 4.2: Kalibrointi-ikkuna.

4.2 Suoritusryhmän luominen ja hallinta

Suoritusryhmää hallitaan suoritusryhmänäkymän ja sen ali-ikkunoiden avulla, jotka on esitetty kuvassa 4.3. Suoritusryhmä on ajonaikainen tietorakenne, johon voidaan lisätä uusia nostajia syöttämällä heidän tietonsa (1), tai lisäämällä heitä käyttäjärekisteritiedostosta (2). Suoritusryhmään lisättyjen nostajien tietoja voidaan muuttaa (3), tai heitä voidaan poistaa suoritusryhmästä (4). Suoritusryhmässä olevia nostajia voidaan lisätä käyttäjärekisteritiedostoon, jolloin nostajien tiedot voidaan säilyttää käyttökertojen välillä.

Ali-ikkunoita ovat uuden nostajan lisäämisikkuna (5), käyttäjärekisteritiedostojen hallintaikkuna (6) ja henkilötietoikkuna (7). Uuden nostajan lisäämisikkunassa annetaan henkilötiedot ja lisätään painikkeella nostaja suoritusryhmään. Käyttäjärekisteritiedostojen hallintaikkunassa voidaan lukea entisiä käyttäjärekisteritiedostoja, luoda uusia, lisätä nostajia rekisteritiedostoon ja poistaa heitä sieltä sekä lisätä nostajia rekisteritiedostota suoritusryhmään. Henkilötietoikkunassa näkyvät valitun nostajan henkilötiedot, joita voidaan muuttaa.

Kuva 4.3: Näkymä suoritusryhmän hallinnasta.

4.3 Suorituksen läpivienti

Nostosuorituksen nauhoittaminen aloitetaan suoritusryhmänäkymästä, joka on esitetty kuvassa 4.4. Ensin valitaan suoritusryhmästä nostaja (1), sitten suoritusparametrit, eli nostotekniikka ja painomäärä (2). Nauhoituksen aloittamiseksi painetaan painiketta (3), jossa lukee tilanteen mukaan joko *Setup*, *Calibrate* tai *Rec*. Jos videonkaappausasetuksia ei ole vielä tässä vaiheessa asetettu, painamalla *Setup*-painiketta avautuu näyttöön ikkuna, jossa voidaan valita käytettävät videon- ja äänentallennusasetukset sekä tallennuspolku. Jos taas asetukset on jo tehty, niin painamalla *Calibrate*-painiketta siirrytään kalibrointi-ikkunaan. Jos molemmat edellä mainitut tehtävät on suoritettu, voidaan nauhoitus aloittaa painamalla *Rec*-painiketta. Nauhoittaminen voidaan katkaista painamalla *Stop*-painiketta (4). Nauhoitettu suoritus lisätään nostajan nostojen listaan (5).

Kuva 4.4: Suoritusryhmänäkymä.

4.4 Videon analysointi

Videon nauhoituksen jälkeen nostosuoritus analysoidaan klikkaamalla kuvasta lediä, jolloin siihen piirretään keltainen risti (1). Tämän jälkeen painetaan *Analyze*-painiketta, jolloin video näytetään ja analysoinnin edetessä piirretään liikeratakäyrää (2) videokuvan päälle.

Aikaisemmin tallennettuja videoita voidaan myös analysoida uudelleen avaamalla videotiedosto *Open Video* -painikkeesta.

Kuva 4.5: Videon analysointi.

4.5 Analyysitulosten esittäminen

Suorituksesta saadut analyysitulokset näytetään kuvan 4.6 kaltaisessa ikkunassa. Käyttäjä voi valita kuvan alareunassa näkyvistä alasvetolistoista (1), mitä muuttujaa halutaan seurata. Tällöin vastaavassa koordinaatistossa (2) näytetään käsiteltävänä olevista suorituksista valitun muuttujan arvot. Jos esimerkiksi kaksi suoritusta on valittuna vertailua varten, näkyy molemmista suorituksista sama muuttuja vhdessä koordinaatistossa. Tällöin suoritusten väliset erot kunkin muuttujan osalta tulevat selkeästi esille. Kursori (3) näyttää käyrältä vastaavan kohdan, kun videokuvaa vieritetään videonäytön palkilla. Graafisen kuvaajan lisäksi tiedot näytetään numeroina näytön keskellä (4). Käyttäjä voi valita Set-painikkeella kultakin käyrältä haluamansa vertailukohdan. Tällöin valitun kohdan ja nykyisen kursorin osoittaman kohdan erotus tulee näkyviin numerotaulukossa (4). Numerotaulukossa näytettäviä tietoja ovat aika, muuttujan nykyinen arvo, vertailuarvo sekä vertailuarvon ja nykyisen arvon erotus.

31.5.2004

4.6 Suoritusten vertailu

Kuva 4.6: Suoritusten vertailun aloittaminen.

Suoritusten vertailu aloitetaan kuvassa 4.6 näkyvästä suoritusryhmänäkymästä. Näkymän alalaidassa on suoritusten vertailuosa (1). Suoritus voidaan lisätä vertailuun joko harjoituksessa suoritetuista valitsemalla haluttu suoritus ja painamalla painiketta *Exercise Group*, tai tiedostosta painikkeella *File*, jolloin avautuu tiedostonavausdialogi (2). Vertailuun valitut suoritukset lisätään listaan (3), ja vertailun voi aloittaa *Start*-painikkeella.

Kun vertailu on aloitettu, lisätään videonäyttöön toinen videokuvanäyttö, ja analyysinäkymään toinen kuvaaja.

5 Sovelluksen rakenne

Tässä luvussa kuvataan sovelluksen sisäistä rakennetta luokkakaavion ja luokkakuvausten avulla. Tässä on selitetty vain tärkeimmät luokan toimintaan vaikuttavat attribuutit ja metodit, joten esimerkiksi kaikkia asetus- ja saantimetodeita ei ole lueteltu.

Luvussa 5.1 esitetään sovelluksen luokkakaavio. Luvuissa 5.2 ja 5.3 esitellään sovelluksen luokat luokkakuvausten avulla. Sovelluksen luokat on nimetty hyvän Delphiohjelmointitavan mukaisesti T-alkuisina, esim. TController. Luokat on eroteltu käyttöliittymän luokkiin, luku 5.2, ja sisäisen toteutuksen luokkiin, luku 5.3. Luvussa 5.4 kerrotaan sovelluksessa käytettävistä ulkoisista komponenteista. Luvussa 5.5 kerrotaan muuttujien laskemiseen käytetyistä kaavoista sekä luvussa 5.6 ledin seurantaan käytetystä algoritmista.

5.1 Sovelluksen luokkakaavio

Luokkakaaviosta näkyvät sovelluksen luokkien keskinäiset suhteet, niiden attribuutit ja metodit sekä luokkien väliset kardinaalisuudet, eli luokkien olioiden esiintymien määrät. Sovelluksen luokkakaavio on esitetty kuvassa 5.1.

Jyväskylän yliopisto Tietotekniikan laitos OptiLift-projekti

31.5.2004

Kuva 5.1: Sovelluksen luokkakaavio.

5.2 Käyttöliittymän luokat

5.2.1 TResultViewer

TResultViewer on yhden noston muuttujien näyttämiseen tarkoitettu visuaalinen komponentti. Niitä voi olla sovelluksessa kaksi yhtäaikaisesti. Se sisältää käyrien piirtämiseen tarkoitetun TChart-komponentin. TResultViewer käyttää hyväkseen TLiftin muuttujataulukoita joten sen ei tarvitse lukea muuttujatiedostoa.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	graph: Tchart	Muuttujan käyrän piirtämiseen
		käytetty komponentti.
	pointers: TList	Lista kursoreista, jotka
		osoittavat nykyiset arvot
		kuvaajassa.
	FonSeriesMove:	Tapahtuma, joka aiheutuu
	TOnSeriesMove	kuvaajaa vastaavan kursorin
		liikkuessa.
	FonSeriesClick:	Tapahtuma, joka aiheutuu
	TOnSeriesClick	käyttäjän klikatessa kuvaajaa.
	AxisDimensionX: AnsiString	X-akselin mittasuhde.
	AxisDimensionY:	Y-akselin mittasuhde.
	AnsiString	
Metodi	Paint	Piirtää muuttujan käyrän
		TChart-komponenttiin ja
		asettaa x- ja y-akseleiden
		mittasuhteet.
	FindSeries	Palauttaa kuvaajan indeksin.
	CreateCursor	Luo uuden kursorin.
	MoveCursor	Siirtää kursorin haluttuun
		kohtaan.
	AddSerie	Lisää uuden kuvaajan TChart-
		komponenttiin
	ChangeSerie	Vaihtaa kuvaajan x- ja y-arvot.
	MoveToPosition	Siirtää kuvaajan osoittimen
		haluttuun kohtaan.
	MoveStep	Siirtää kuvaajan osoitinta
		halutun määrän joko eteen- tai
		taaksepäin.

5.2.2 TVideoAndResultView

TVideoAndResultView ohjaa TResultView-luokan olioita, jotka näyttävät analysointituloksia. TVideoAndResultView päivittää lisäksi taulukkoa, joka näyttää muuttujien arvot numeerisina, TResultView-luokan olioiden välittämillä arvoilla.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	leftResultViewer:	Osoitin vasempaan
	TResultViewer	TResultViewer-
		komponenttiin.
	rightResultViewer:	Osoitin oikeaan
	TResultViewer	TResultViewer-
		komponenttiin.
	lifts: TLift	Sisäinen lista nostojen
		tallennukseen.
	leftStart, rightStart:	Käyrien lähtöpisteiden
	array[01] of Integer	sijainnit.
	leftSelected,	Pisteet, joihin nykyistä arvoa
	rightSelected:	verrataan.
	array[01] of Integer	
	startCount: Integer	Suurin arvo attribuuteista
		leftStart,
		rightStart,
		leftSelected ja
		rightSelected.
Metodi	ComboBoxChange	Muuttaa TResultViewer-
		komponentissa näytettävän
		muuttujan.
	WriteCell	Kirjoittaa TStringGrid-
		taulukon haluttuun soluun
		halutun arvon.
	SetSelectedPoint	Asettaa kuvaajan pisteen,
		johon nykyistä arvoa
		verrataan.
	SeriesMove	Tapahtumakäsittelijä, jota
		kutsutaan, kun jokin kuvaaja
		muuttaa sijaintiaan.
	seriesClick	Tapahtumankäsittelijä, jota
		kutsutaan kun kuvaajaa
		klikataan.

rightResultViewerVisible	Piilottaa tai tuo esiin
	oikeanpuoleisen
	TresultViewer-
	komponentin.
SetLiftToView	Asetttaa uuden noston
	esitettäväksi.
Compare	Asettaa kaksi nostoa
	vertailtavaksi.
SeriesGotoStart	Asettaa kaikki kuvaajat
	lähtöpisteisiin.
moveForfard	Siirtää kaikkia kuvaajia
	eteenpäin.

Taulukko 5.2: TVideoAndResultView.

5.2.3 TFormVideo

TFormVideo on videoiden näyttämiseen tarkoitettu luokka. Siinä voidaan näyttää kerrallaan kaksi videota, jotka ovat synkronoitu keskenään. Lisäksi se toimii yhteistyössä TVideoAndResultView-luokan kanssa siten, että video ja sen vaiheeseen kuuluva kuvaajan arvo ovat aina samassa vaiheessa.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	grabberLeft, grabberRight:	Videoiden näyttämiseen
	TGrabber	tarkoitetut
		TVideoGrabber-
		komponentit.
	leftStart,rightStart:	Videoiden alkusijainnit.
	Integer	
	FOnVideoProgress:	Tapahtuma, joka aiheutuu
	TOnVideoProgress	videon edetessä.
	FOnStartVideo:	Tapahtuma joka aiheutuu
	TOnPositionSelected	videon ollessa alussa
	FOnClearStart:	Tapahtuma joka lähetetään
	TNotifyEvent	videoiden alkupistettä
		asetettaessa.
	compare: Boolean	Kertoo, onko kyseessä
		vertailu vai yhden noston
		näyttö.
Metodi	Open	Avaa videon
		TGrabberiin.
	SetXYPoints	Kopioi käyrän arvot
		TGrabberiin.
	OnSetStart	Asettaa TrackBarin
		alkupisteeseen.
	GoStart	Asettaa videot
		alkupisteisiin.
	OnVariablesProgress	Tapahtuma, jota kutsutaan,
		kun kuvaajan kursorin
		sijaintia muutetaan. Siirtää
		videot vastaavaan kohtaan.

Taulukko 5.2: TFormVideo.

5.2.4 TExerciseGroupView

TExerciseGroupView on näkymä, jolla hallitaan suoritusryhmää ja käyttäjärekisteriä. Sen kautta aloitetaan ja lopetetaan suoritusten nauhoitukset sekä käynnistetään vertailu.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	number : Integer	Harjoituksen nostojen
		juokseva numero.
	savePath: String	Tallennuspolku.
	FormDetails: TForm	Nostajan
		yksityiskohtaiset tiedot
		näyttävä ikkuna.
	FormAddFromFile: TForm	Ikkuna, josta voidaan
		lisätä nostajia
		harjoitusryhmään
		tiedostosta.
	<pre>comparedliftsFrom: array[01]</pre>	Vertailtavien nostojen
	of integer	tiedostonnimet.
	controller: TControllerForm	Osoitin controller-
		luokkaan.
Metodi	ButtonRemoveClick	Poistaa valitun nostajan
		harjoitusryhmästä.
	ButtonRecClick	Kysyy
		kaappausasetuksia ja
		aloittaa nauhoituksen.
	ButtonDetailsClick	Näyttää nostajan
		yksityiskohtaiset tiedot.
	ButtonCompareClick	Aloittaa vertailun.
	ButtonexercisegroupClick	Lisää nykyisestä
		harjoituksesta noston
		vertailtavaksi.
	ButtonFromFileClick	Lisää tiedostosta noston
		vertailtavaksi.

Taulukko 5.5: TEXERCISEGROUPVIEW.	Taulukko	5.3:	TExerci	seGro	upView.
-----------------------------------	----------	------	---------	-------	---------

5.3 Sovelluksen sisäiset luokat

5.3.1 TDetectorThread

TDetectorThread-luokka etsii TGrabber-luokan kaappaamista videon jokaisesta frameista ledin paikan ja tallentaa nämä tiedot TGrabber-luokan PointsOnScreen-muuttujaan.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	WorkBuffer: FrameArr	Kaapatut framet.
	StartX, StartY:	Ledin etsinnän aloituspiste.
	Integer	
	x1, y1: Integer	Viimeisen analysoidun framen
		ledin sijainti.
	Area: Integer	Ledin etsintään käytettävän
		alueen koko.
	diff: Integer	Arvo, jonka verran etsittävän
		pisteen rgb-arvo voi poiketa
		annetusta pisteestä (Pix).
	Pix: LongInt	Pikselin arvo, jota halutaan
		seurata.
Metodi	Pixel	Palauttaa kuvasta keskiarvon
		pisteistä, joiden rgb-arvo
		poikkeaa arvosta Pix
		vähemmän kuin diff.
	PixelAverage	Palauttaa kuvasta niiden
		pikseleiden värin keskiarvon,
		joiden rgb-arvot poikkeavat
		arvosta Pix vähemmän kuin
		diff.
	SyncWithGrabber	Palauttaa analysointitulokset ja
		herättää seuraavan säikeen.
	Detect	Etsii ledin sijainnin.
	Execute	Säikeen päämetodi.

Taulukko 5.4: TDetectorThread.

5.3.2 TAnalyzer

TAnalyzer-luokka analysoi nostosuorituksen biomekaaniset muuttujat tangon liikeradan ja käyttäjän antamien tietojen perusteella. Se ei siis käsittele varsinaista videota.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	Lift: TLift	Analysoitava nosto.
Metodi	Analyze	Analysoi noston muuttujat ja tallentaa ne liftiin.
	SmoothCurve	"Pehmentää" saadut koordinaattien arvot eli laskee liikkuvan keskiarvon kolmen peräkkäisen mittauspisteen koordinaateista.
	GetPowerOfTheMostSignificantDigit	Etsii sopivan pyöristystarkkuuden.
	RoundAllValuesToErrorPrecision	Pyöristää kaikki analysoidut tulokset.
	RoundVarList	Pyöristää yhden muuttujalistan.
	AnalyzeAveragePower	Laskee kahden framen välisen keskitehon.

Taulukko 5.5: TAnalyzer.

5.3.3 TController

TController on ohjausluokka, joka toimii muiden luokkien välissä viestien välittäjänä. Käytännössä se on sovelluksen pääformi.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	grabber: TGrabber	Videonkaappauskomponentti.
	lifts: TLiftsContainer	Nostoja sisältävä atrribuutti.
	currentCalibParam:	Kalibrointitiedot.
	array[01] of Double	
	currentLift: TLift	Käsiteltävä nosto.
	currentLifter: TLifter	Käsiteltävän noston nostaja.
	currentCurveColor:	Liikeratakäyrän väri.
	TColor	
	videoForm: TForm	Videoikkuna.
	groupviewForm: TForm	Harjoitusryhmäikkuna.
	resultsForm: TForm	Ikkuna tulosten näyttämiseen.
	grabberForm: TForm	Videonkaappausikkuna.
	optionsForm: TForm	Asetusikkuna.
	aboutForm: TForm	About-ikkuna.
	savepath: string	Hakemistopolku tiedostojen
		tallennukseen.
Metodi	Complete	Tekee TVideosta TLiftin
		liittämällä siihen nostajan
		tiedot, painomäärän, noston
		tekniikan ja päivittämällä
		tiedostonnimet.
	TimerlTimer	Kirjoittaa kerran sekunnissa
		ajan ikkunan alareunaan.
	StartCapture	Aloittaa videonkaappauksen.
	StartCompare	Aloittaa vertailun.
	StopCapture	Lopettaa videonkaappauksen.
	Calibrate	Avaa kalibrointi-ikkunan.
	Save	Tallentaa valitun noston.

Taulukko 5.6: TController.

5.3.4 TLifterRegister

TLifterRegister-luokka lukee ja tallettaa käyttäjärekisterin tiedostoon. Se on peritty TList-luokasta, ja sitä voidaan käyttää myös suoritusryhmän tallentamiseen ajonaikaisesti. Objektien lisäämiseen ja poistamiseen tarvittavat metodit tulevat suoraan perittyinä.

Attribuutti	filename: String	Tiedostonnimi, josta
		käyttäjärekisteri luetaan / johon
		se tallennetaan.
	registerfile: TextFile	Käyttäjärekisteritiedosto.
Metodi	Delete	Poistaa nostajan.
	ChangeFileName	Muuttaa tiedostonnimen.
	Add	Lisää nostajan rekisteriin.
	WriteLiftersToFile()	Tallettaa käyttäjät tiedostoon.
	ReadLiftersFromFile()	Lukee käyttäjien tiedot
		rekisteritiedostosta.

Taulukko 5.7: TLifterRegister.

5.3.5 TLifter

TLifter sisältää sovelluksen yhden käyttäjän eli nostajan tiedot.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	firstname: String	Nostajan etunimi.
	lastname: String	Nostajan sukunimi.
	height: Float	Nostajan pituus.
	weight: Float	Nostajan paino.
	lifts: TStringList	Ajonaikainen tieto suorituksista,
		jotka nostaja on tehnyt.
		Suoritukset tallennetaan
		nostovideon tiedostonnimen
		perusteella.
Metodi	Create(line)	Luo uuden nostajan tiedoston
		rivin tiedoista.
	GetAsLine(): String	Palauttaa nostajan tiedot
		merkkijonona, joka voidaan
		suoraan kirjoittaa tiedostoon.
	GetFullLiftFilename	Palauttaa kokonaisen
		tiedostonnimen, jossa on noston
		tiedot ja juokseva numerointi.

Taulukko 5.8: TLifter.

5.3.6 TVideo

TVideo-luokka sisältää videonpätkän, liikeratatiedoston sekä tiedot videon framemäärästä ja käytetystä koodekista.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	videofilename: String	Videotiedoston nimi.
	Resolution: TResolution	Videon resoluutio.
	Codec: String	Videossa käytetty koodekki.
	CurveFileName	Levytangon liikeradan
		tallennustiedosto.
	X_Pixel_To_Cm: Double	Kalibrointitieto pikselin koosta
		sentteinä x-akselin suunnassa.
	Y_Pixel_To_Cm: Double	Kalibrointitieto pikselin koosta
		sentteinä y-akselin suunnassa.
	FrameRate: Integer	Videon kuvataajuus.
Metodi	Create(VideoFileName_:	Luo uuden TVideon
	String; Resolution_:	annetuista parametreista.
	String:	
	CurveFileName :	
	String;	
	X_Pixel_To_Cm_,	
	Y_Pixel_To_Cm_:	
	Double)	

Taulukko 5.9: TVideo.

5.3.7 TLiftsContainer

TStringList-luokasta peritty säiliöluokka, joka tallettaa nostovideoita ajonaikaisesti. TLiftsContainer hoitaa myös videoiden lopulliset tallennukset kiintolevylle.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti		
Metodi	Destroy()	Vapauttaa kaikki nostojen
		käyttämät resurssit.
	Delete	Vapauttaa valitun noston
		varaamat resurssit.
	GetLift(filename)	Palauttaa filenamen
		mukaisen noston.

Taulukko 5.10: TLiftsContainer.

5.3.8 TLift

TLift sisältää yksittäiseen nostosuoritukseen kuuluvat tiedot kuten videon, nostajan ja nostosta lasketut muuttujat.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	video: TVideo	Noston video.
	lifter: TLifter	Noston nostaja.
	varFile: TextFile	Muuttujatiedosto.
	varFilename: string	Muuttujatiedoston nimi.
	var_time: TVarList	Mittauspisteiden ajat.
	time_delta: TVarList	Ajan muutokset
		mittauspisteiden välillä.
	y_accel: TVarList	Kiihtyvyydet.
	x_coordinates:	X-koordinaatit.
	TVarList	
	y_coordinates: TVarList	Y-koordinaatit.
	y_distance: TVarList	Matkat pystysuunnassa
		mittauspisteiden välillä.
	x_distance: TVarList	Matkat vaakasuunnassa
		mittauspisteiden välillä.
	y_speed: TVarList	Nopeudet pystysuunnassa.
	y_power: TVarList	Voimat pystysuunnassa.
	y_force: TVarList	Tehot pystysuunnassa.
	numberOfDataPoints: Integer	Mittauspisteiden lukumäärä.

Metodi	ReadFromCurveFile	Lukee liikeratatiedostosta mittauspisteieden ajat sekä x- ja y-koordinaatit.
	ReadFromFile	Lukee muuttujien arvot tiedostosta.
	WriteToFile	Kirjoittaa muuttujien arvot tiedostoon.

Taulukko 5.11: TLift.

5.3.9 TVarList

TVarList on TList-luokasta peritty muuttujien tallentamiseen tarkoitettu luokka. Se sisältää tiedot muuttujan tyypistä ja niiden mittayksiköistä.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	variable_type: TVariableType	Muuttujan tyyppi.
Metodi	Add	Lisää listaan uuden muuttujan arvon ja virheen.
	GetUnitOfMeasure	Palauttaa muuttujan mittayksikön.

Taulukko 5.12: TVarList.

5.3.10TVariable

TVariable on muuttujaa kuvaava luokka, joka sisältää tiedot muuttujan arvosta sekä sen virheestä.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	error: double	Muuttujan virhearvo.
	value: double	Muuttujan arvo.
Metodi		

Taulukko 5.13: TVariable.

5.3.11TGrabber

TGrabber-luokka sisältää TVideoGrabber-komponentin. TGrabber-luokan parametrina olevaa TVideoGrabberia käytetään videonpätkän kaappaamiseen sekä videon näyttämiseen suoritusten vertailun ja kaappauksen sekä analysoinnin aikana. Videokamera on kytkettynä juuri tämän luokan olioon.

	Nimi:	Kuvaus:
Attribuutti	VideoGrabber: TVideoGrabber	Kuvankaappauskomponentti.
	Video: TVideo	Kaapattu tai avattu video.
	DetectorError: double	DetectorThread:n
		virhemarginaali.
	FDetectorList: TList	Lista suoritettavista säikeistä.
	FrameBuffer: FrameArr	Väliaikainen puskuri kaapatuille frameille.
	FCaptureFileName:	Tiedostonnimi, johon
	String	videokuvaa kaapataan.
	CurveFile: TextFile	Liikeratatiedosto.
	StartX: Integer	Analysoinnin aloituspisteen x- koordinaatti.
	StartY: Integer	Analysoinnin aloituspisteen y- koordinaatti.
	DetectorListSection, PointsSection, FrameBufferSection: TRTLCriticalSection	Säikeiden synkronointiin liittyvät oliot.
	PointsOnScreen:	Pisteet, jotka piirretään
	FrameArr	videokuvan päälle.
	X_Pixel_To_Cm: Double	Kalibrointivakio
		vaakasuunnassa.
	Y_Pixel_To_Cm: Double	Kalibrointivakio
		pystysuunnassa.
	CapturedImage: TImage	Videokuvasta kaapattu kuva.
Metodi	Calibrate	Suorittaa videon kalibroinnin.
	Capture_to	Aloittaa videon kaappauksen tiedostoon.
	PictCapture	Kaappaa yksittäisen framen kuvaksi.
	DrawCurve	Piirtää videokuvan päälle viivan PointsOnScreen- muuttujassa olevien pisteiden välille.

7	WriteToFile	Kirjoittaa ledin sijainnin ja
		kalibrointitiedot tiedostoon.
I	DrawOtherStuff	Piirtää videokuvan päälle
		haluttuja objekteja.
I	BufferFull	Tyhjentää framepuskurin ja
		lähettää sen sisällön
		TDetectorThread-luokalle.
(OpenFile	Avaa videotiedoston.
I	Play	Aloittaa videon toiston.
I	Pause	Keskeyttää videon toiston.
	StopPlayer	Lopettaa videon toiston.
	StopCapture	Lopettaa videon kaappauksen.

Taulukko 5.14: TGrabber.

5.3.12FilenameHandler.pas

Tähän tiedostoon on koottu kaikki tiedostonnimen käsittelyyn liittyvät aliohjelmat. Niissä käsitellään tiedostoja, jotka ovat muotoa:

(tallennuspolku)Matti_Meikäläinen_Squat_1_120_190504.avi.

	Nimi:	Kuvaus:
Funktio:	ExtractWeightFromfilename	Erottaa painojen määrän
		tiedostonnimestä.
	Separate	Erottaa nostotekniikan ja
		juoksevan suoritusnumeron
		tiedostonnimestä.
	RemoveSavePathfromFilename	Poistaa tallennuspolun koko
		tiedostonnimestä.
	ChangeRunningNumber	Muuttaa tiedostonnimen
		juoksevan suoritusnumeron.
	CheckExisting	Tarkistaa, onko annettu
		tiedostonnimi jo olemassa.
		Jos on, muuttaa juoksevaa
		suoritusnumeroa.
	ExtractNameFromFilename	Erottaa etu- ja sukunimen
		tiedostonnimestä.
	ChangeFileExtension	Vaihtaa tiedoston päätettä.

5.4 Ulkoiset komponentit

Tässä luvussa esitellään sovelluksen toteutukseen käytettyjä ulkoisia komponentteja, jotka eivät sisälly Delphin mukana tuleviin vakiokomponentteihin.

5.4.1 VideoGrabber

VideoGrabber-komponenttia käytetään videon kaappaamiseen ulkoiselta videolähteeltä eli digitaaliselta videokameralta. Sovelluksessa sitä käytetään myös videoiden näyttämiseen. TVideoGrabber-luokka on peritty Delphin TCustomPanelista. Se on tavallinen graafinen komponentti, jonka voi asentaa Delphin komponenttipalettiin ja lisätä lomakeikkunaan hiirellä vetämällä. Sen attribuuttien arvoja voi muuttaa graafisesti Delphin ominaisuuseditorin avulla. VideoGrabberissa ei ole videoiden näyttämisen hallintaan tarvittavaa painikeriviä valmiina, vaan se täytyy tehdä itse. KIHUlla on kyseiseen kaupalliseen komponenttiin lisenssi, joka on annettu projektiryhmän käyttöön. Lisätietoa komponentista löytyy sen tekijän verkkosivuilta [3].

5.4.2 ResizerPanel

ResizerPanel on Delphin vakiokomponenttia Panelia toiminnaltaan ja TPanelluokkaa rajapinnaltaan vastaava komponentti. ResizerPanel säilyttää sillä olevien näkyvien komponenttien mittasuhteet, kun ikkunan kokoa tai resoluutiota muutetaan. Tämä helpottaa sovelluksen suunnittelua käytettäväksi erilaisilla resoluutioilla. Myös ResizerPanel voidaan asentaa Delphin komponenttipalettiin.

Paneeleita käytetään graafisissa sovelluksissa ryhmittelemään muita kontrolleja sekä niiden keskitettyyn hallitsemiseen. Komponentti on freewarea, ja tekijä antaa komponentilleen täyden käyttöoikeuden sovelluksissa. Komponentin ja lisätietoa siitä saa tekijän verkkosivuilta [1].

5.4.3 ExtendedListBox

Projektiryhmän jäsenen Vesa Tanhua-Tyrkön yliopiston kurssilla tekemä komponentti, joka lisää Delphin tavalliseen ListBox-valintalistakomponenttiin lisäominaisuuksia. Rajapinta on samanlainen kuin TListBox-luokassa, täydennettynä esimerkiksi tapahtumalla, jota kutsutaan kun valintalistan valinta muuttuu. Tekijä on luovuttanut komponenttiinsa tilaajalle täydet rinnakkaiset muuntelu-, käyttöja edelleenluovutusoikeudet allekirjoittamalla oikeuksiensiirtosopimuksen. Komponentista voi kysyä lisätietoja Vesa Tanhua-Tyrköltä sähköpostiosoitteesta vttanhua@cc.jyu.fi.

5.5 Muuttujien laskenta

Tässä luvussa kerrotaan sovelluksessa biomekaanisten muuttujien laskemiseen käytetyistä kaavoista.

Kuvan 5.2 vaaka-akselin ajanhetket $t_0 - t_3$ vastaavat nauhoitetun videon joitakin neljää peräkkäistä framea. Näistä frameista mitattujen ledin paikkojen avulla saadaan laskettua halutut biomekaaniset muuttujat.

Kuva 5.2: Esimerkki mittaussarjasta, jonka tuloksena on saatu levytangon paikka ajan funktiona

Kaikki virhekaavat on johdettu käyttäen yleistä virheen etenemiskaavaa [10]

$$\delta f = \sqrt{\left(\frac{\partial f}{\partial q}\,\delta q\right)^2 + \left(\frac{\partial f}{\partial r}\,\delta r\right)^2 + \dots + \left(\frac{\partial f}{\partial w}\,\delta w\right)^2}\,,\tag{5.1}$$

missä f = f(q, r, ..., w).

Laskenta suoritetaan erikseen pysty- ja vaaka-akselilla. Kaikki vektorisuureet on esitetty skalaarimuotoisina. Laskenta on jäljempänä mainituin poikkeuksin samanlainen kummallakin akselilla, ts. kaavoissa (5.2) – (5.10) esiintyvien koordinaattien x_n tilalle voidaan tarvittaessa vaihtaa koordinaatit y_n .

Kuljettu matka:

$$s_n = x_n - x_{n-1}, (5.2)$$

missä paikka x_n on jokin tuntematon funktio $x_n = f(t_n)$ ja vastaavasti $x_{n-1} = f(t_{n-1})$. Matkan virhe:

$$\delta s_n = \sqrt{\left(\delta x_n\right)^2 + \left(\delta x_{n-1}\right)^2} . \tag{5.3}$$

Virheitä δx_n ja δx_{n-1} ei voida johtaa virheen etenemiskaavalla, vaan ne saadaan videokameran kuvan ja käytetyn led-seuranta-algoritmin tarkkuuksista.

Matkaan s_n käytetty aika ja sen virhe:

 $\Delta t_n = t_n - t_{n-1} \quad , \tag{5.4}$

$$\delta \Delta t_n = \sqrt{\left(\delta t_n\right)^2 + \left(\delta t_{n-1}\right)^2} . \tag{5.5}$$

Käytetään hetkellisen nopeuden $v(t_n) = \frac{dx_n}{dt} = \frac{df(t_n)}{dt} = f'(t_n)$ numeeriseen approksimointiin kolmipistemenetelmää [2], jonka mukaan

$$f'(t_n) = \frac{1}{2h} \left[f(t_n + h) - f(t_n - h) \right] + \frac{h^2}{6} f'''(\zeta_1), \qquad (5.6)$$

missä $t_n - h < \zeta_1 < t_n + h$.

Koska funktiota $f(x_n)$ ei tunneta, virhetermin suuruutta ei voida luotettavasti arvioida. Sen sijaan käytetään yleisestä virheen etenemiskaavasta (5.1) saatavaa maksimivirheen arvoa.

Kolmipistemenetelmällä ei voida arvioida nopeutta mittausalueen päätepisteissä, ja nämä pisteet jätetään laskennasta pois (arvojen tuntemisesta päätepisteissä ei ole erityistä hyötyä).

Hetkellinen nopeus ja sen virhe:

$$v(t_n) = f'(t_n) = \frac{1}{t_{n+1} - t_{n-1}} \left[f(t_{n+1}) - f(t_{n-1}) \right] = \frac{x_{n+1} - x_{n-1}}{t_{n+1} - t_{n-1}},$$
(5.7)

$$\delta v(t_n) = \sqrt{\left(\frac{\delta x_{n+1}}{t_{n+1} - t_{n-1}}\right)^2 + \left(\frac{\delta x_{n-1}}{t_{n+1} - t_{n-1}}\right)^2 + \left(\frac{x_{n+1} - x_{n-1}}{\left(t_{n+1} - t_{n-1}\right)^2}\delta t_{n+1}\right)^2 + \left(\frac{-x_{n+1} + x_{n-1}}{\left(t_{n+1} - t_{n-1}\right)^2}\delta t_{n-1}\right)^2} .$$
(5.8)

Toinen derivaatta (kiihtyvyys) ja sen virhe saadaan vastaavasti:

$$a(t_n) = v'(t_n) = f''(t_n) = \frac{1}{t_{n+1} - t_{n-1}} \left[f'(t_{n+1}) - f'(t_{n-1}) \right] = \frac{v(t_{n+1}) - v(t_{n-1})}{t_{n+1} - t_{n-1}},$$
(5.9)

$$\delta a(t_{n}) = \sqrt{\left(\frac{\delta v(t_{n+1})}{t_{n+1} - t_{n-1}}\right)^{2} + \left(\frac{\delta v(t_{n-1})}{t_{n+1} - t_{n-1}}\right)^{2} + \left(\frac{v(t_{n+1}) - v(t_{n-1})}{(t_{n+1} - t_{n-1})^{2}}\delta t_{n+1}\right)^{2} + \left(\frac{-v(t_{n+1}) + v(t_{n-1})}{(t_{n+1} - t_{n-1})^{2}}\delta t_{n-1}\right)^{2}}{\left(\frac{-v(t_{n+1}) + v(t_{n-1})}{(t_{n+1} - t_{n-1})^{2}}\delta t_{n-1}\right)^{2}}$$
(5.10)

Hetkellinen voima (vaaka- tai pystyakselilla):

$$F(t_n) = m_t a(t_n), \tag{5.11}$$

missä m_t on käytetyn levytangon massa.

Hetkellisen voiman virhe:

$$\delta F(t_n) = \sqrt{\left(a(t_n)\delta m_t\right)^2 + \left(m_t \delta a(t_n)\right)^2} .$$
(5.12)

Painonnostajan aikaansaama voima F_p^x on ainoa levytankoon vaakasuunnassa (merkitsevästi) vaikuttava voima, ja se siis vastaa mittauspisteissä kaavalla (5.11) vaakaakselin suunnassa laskettua voimaa: $F_p^x(t_n) = F^x(t_n)$. Vastaavasti levytangon kaavalla (5.9) vaaka-akselin suunnassa laskettu kiihtyvyys on sama kuin nostajan aikaansaama kiihtyvyys a_p^x , eli $a_p^x(t_n) = a^x(t_n)$.

Pystysuunnassa levytankoon vaikuttava kokonaisvoima on painonnostajan aikaansaaman voiman F_p^y ja painovoiman F_g summa. Ts. mittauspisteissä kaavalla (5.9) pystysuunnassa laskettu kiihtyvyys $a^y(t_n) = a_p^y(t_n) + a_g$. Kun levytangon pystysuuntainen kokonaiskiihtyvyys eroaa vapaata pudotusta vastaavasta arvosta $a_g = -9.81 \frac{m}{s^2}$ (etumerkki viittaa kiihtyvyden suuntaan alaspäin), erotus on nostajan aikaansaama (poislukien tietysti tilanne, jolloin tanko on maassa).

$$F_{p}^{y}(t_{n}) = m_{t}(a^{y}(t_{n}) - a_{g}), \qquad (5.13)$$

missä $a^{y}(t_{n})$ on kaavalla (5.9) pystysuunnassa laskettu kiihtyvyys.

Voiman $F_p^y(t_n)$ virhe:

$$\delta F_{p}^{y}(t_{n}) = \sqrt{\left(\left(a^{y}(t_{n}) - a_{g}\right)\delta m_{t}\right)^{2} + \left(m_{t}\delta a^{y}(t_{n})\right)^{2} + \left(m_{t}\delta a_{g}\right)^{2}}.$$
(5.14)

Painonnostajan (pystysuunnassa) tekemän työn hetkellinen teho:

$$P_{p}^{y}(t_{n}) = F_{p}^{y}(t_{n}) \cdot v^{y}(t_{n}), \qquad (5.15)$$

missä $v^{y}(t_{n})$ on kaavalla (5.7) pystysuunnassa laskettu nopeus.

Tehon $P_p^{y}(t_n)$ virhe:

$$\delta P_p^{y}(t_n) = \sqrt{\left(v^{y}(t_n)\delta F_p^{y}(t_n)\right)^2 + \left(F_p^{y}(t_n)\delta v^{y}(t_n)\right)^2} .$$
(5.16)

Kun levytanko, jonka massa on m_t kohotetaan korkeudelle $h = y_n - y_0$ ajassa $t = t_n - t_0$, tehdään painovoimaa vastaan työ

$$W_g = F_g h = m_t a_g h , \qquad (5.17)$$

jonka keskiteho on

$$P_{avg} = \frac{W_g}{t} = \frac{m_t a_g h}{t} .$$
(5.18)

Keskitehon virhe:

$$\delta P_{avg} = \sqrt{\left(\frac{a_g h}{t} \delta m_t\right)^2 + \left(\frac{m_t h}{t} \delta a_g\right)^2 + \left(\frac{m_t a_g}{t} \delta h\right)^2 + \left(\frac{m_t a_g h}{t^2} \delta t\right)^2} .$$
(5.19)

35

5.6 Ledin seurantaan käytetty algoritmi

Ledin seuranta videokuvassa perustuu sen väriarvojen erottumiseen ympäristöstään. Alue, jolta lediä etsitään, on kooltaan 30 kertaa 30 kuvapistettä. Ledin paikan löytämiseksi uudesta videokuvasta tutkitaan ledin paikasta edellisessä videokuvassa 15 kuvapistettä jokaiseen suuntaan. Jokaisesta videokuvasta etsitään pisteet, joiden väriarvot poikkeavat merkitystä ledin lähtöpisteen väriarvoista korkeintaan asetetun raja-arvon verran. Näiden pisteiden koordinaateista lasketaan keskiarvo, ja tämä arvo tulkitaan ledin kunkin hetkiseksi sijainniksi.

Tämä algoritmi mahdollistaa sen, että seurattavan pisteen ei välttämättä tarvitse olla valoa lähettävä ledi, vaan seurantaan riittää myös kohde, joka väriltään eroaa ympäristöstään selvästi. Kaikkein paras tulos kuitenkin saavutetaan, kun nostosuoritus kuvataan hämärissä olosuhteissa tummaa taustaa vasten ja seurattava kohde on ledi.

6 Tiedostot

Sovelluksessa käytetään tiedostoja datan tallennukseen. Liikeratakäyrän pisteet sekä analysointitulokset tallennetaan tiedostoihin, josta ne voidaan lukea uudelleenpiirtämistä tai suoritusten vertailua varten. Käyttäjärekisterit tallennetaan tiedostoihin, jolloin käyttäjien tietoja ei tarvitse joka kerta syöttää uudestaan. Videopätkät tallennetaan suoraan tiedostoihin, sillä ne ovat liian suuria suoraan keskusmuistissa käsiteltäväksi.

6.1 Tiedostojen formaatit

Liikeratakäyrät ja käyttäjien tiedot tallennetaan tavallisiin tekstitiedostoihin. Videotiedostot tallennetaan joko AVI:na tai MPG:nä.

Kaikki nostoon liittyvät tiedostot tallennetaan saman nimisinä erilaisin tiedostopäättein. Nimeämiskäytäntö on toteutettu yhdenmukaiseksi jo aiemmin KIHUn käytössä olevien järjestelmien kanssa. Tiedostonnimet ovat seuraavaa muotoa:

Etunimi_Sukunimi_Nostotekniikka_suorituksenro_painot_pvm. tiedostopääte,

esimerkiksi Matti_Meikäläinen_Squat_4_150_160304.bal.

Esimerkki 7.1: Tiedoston nimi.

6.1.1 Käyttäjärekisteritiedosto

Käyttäjärekisteri tallennetaan tavalliseen tekstitiedostoon, jonka tiedostonimen päätteenä on .usr. Käyttäjistä tallennettavat kentät erotellaan '|'-merkin avulla. Ensimmäinen rivi on otsikkorivi, jossa selitetään kenttien sisällöt. Alla on esimerkki käyttäjärekisteritiedoston sisällöstä.

First name|Last name|Height|Weight Kalle|Ahola|190|123 Maija|Meikäläinen|167|50 Sami|Pajula|190|100 Heikki|Hynninen 190|87 Marika Kinnunen 150|62

Esimerkki 7.2: Käyttäjärekisteritiedoston sisältö.

6.1.2 Liikeratatiedosto

Liikeratatiedoston tiedostopääte on .BAL. Ensimmäisellä rivillä on pilkulla eroteltuina tiedot käytetystä kuvataajuudesta ja virhemarginaalista sekä kalibrointitiedot x- ja y-suunnissa. Kenttinä, jotka erotellaan pilkuin, x-koordinaatti, y-koordinaatti ja aika millisekunteina. Desimaalierottimena, kuten myös analysointitulostiedostossa, on piste.

25,0.005,0.43965,0.5049 360,487,30 360,488,70 361,487,110 361,488,150 361,488,190 361,487,230 362,488,270 362,488,310 362,488,350 362,488,390 361,487,430 361,488,470 361,488,510 361,488,550 360,488,590 360,488,630 359,486,670 357,482,710 356,479,750 354,470,790 352,464,830 350,452,870 350,442,910 350,426,950 352,408,990 354,396,1030

Esimerkki 7.3: Liikeratatiedoston sisältö.

6.1.3 Analysointitulostiedosto

Analysointitulostiedoston tiedostopääte on .CSV. Ensimmäisellä rivillä on tieto käytetystä kuvataajuudesta. Muilla riveillä ensimmäinen kenttä on mittausaika. Sen jälkeen on puolipiste sekä muuttujan virhemarginaali ja muuttuja pilkulla eroteltuina. Seuraavaksi on taas puolipiste, jonka jälkeen samalla tavalla virhemarginaali ja muuttuja pilkulla eroteltuina.

25
0.005,0.15;0,0;0,0;0,0;0,0;0,0;0,0;0,0;
0.005,0.19;0.008,0.041;0.008,-0.005;0.00707106781186548,0;0.09,-0.06;0,0;0,0;0,0;
0.005,0.231;0.008,0.041;0.007071068,0;0.008,-0.005;0.09,-0.06;2,1;40,30;70,420;
0.005,0.271;0.008,0.041;0.008,-0.005;0.00701,0;0.088385,0;2,1;36.9713227436,0;70,420;
0.005, 0.31; 0.008, 0.04; 0.00707106548, 0; 0.0070786548, 0; 0.0888835, 0; 2, 1; 36.9722736, 0; 70, 420; 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0,
0.005, 0.35; 0.008, 0.04; 0.00707106781186548, 0; 0.00707106, 0; 0.09, 0.06; 1.5625, 0; 40, 30; 70, 400; 0; 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0,
0.005, 0.391; 0.008, 0.041; 0.007071548, 0; 0.008, 0.005; 0.0883883184, 0; 2, -2; 27.88697, 0; 70, 320; 0.005, 0.391; 0.008, 0.041; 0.007071548, 0; 0.008, 0.005; 0.0883883184, 0; 0.025, 0.025; 0.008, 0.041; 0.008, 0.041; 0.007071548, 0; 0.008, 0.005; 0.008, 0.005; 0.008, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.041; 0.025; 0.028, 0.025; 0.028, 0.025; 0.028, 0.025; 0.028, 0.025; 0.028; 0.025; 0.028; 0.025; 0.028; 0.025; 0.028; 0.025; 0
0.005, 0.43; 0.008, 0.04; 0.0070710681186548, 0; 0.008, -0.005; 0.09, -0.11; 1.5625, 0; 40, 50; 70, 400; 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0,
0.005, 0.47; 0.008, 0.04; 0.00707548, 0; 0.008, -0.005; 0.0883883184, 0; 2, 2; 41.547076738, 0; 70, 480; 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0,
0.005,0.51;0.008,0.041;0.008,0.01;0.008,0.005;0.09,0.06;2,-2;40,20;70,350;

Esimerkki 7.4: Analysointitulostiedoston sisältö.

6.2 Videokoodekit

Videon pakkaamiseen valitun koodekin valinta on erityisen tärkeää. Koodekkien välillä on suuria eroja niin kuvanlaadussa, vaaditussa tallennustilassa kuin nopeudessakin. Koska analyysi tehdään pakatusta kuvasta, vaikuttaa kuvanlaatu myös analyysin lopputulokseen. Hyvin voimakkaasti pakkaavien koodekkien käyttöä tulee tästä syystä välttää. Lopullinen koodekin valinta jätetään kuitenkin käyttäjän tehtäväksi, mutta pelkkiä käyrien muotoja ja muuttujien arvoja tarkastelemalla ei voi tehdä päätelmiä analyysin oikeellisuudesta. Arvot täytyy jollain tapaa tarkistaa, jolloin tiedetään koodekin valinnan todellinen vaikutus analyysin tarkkuuteen Video pakataan valittua koodekkia käyttäen joko samanaikaisesti kaappauksen kanssa tai kaappauksen jälkeen. Edellinen vaihtoehto vaatii enemmän laskentatehoa ja jälkimmäinen hieman vähemmän. Videokuva on mahdollista myös jättää pakkaamatta, jolloin se vie suuren määrän levytilaa, mutta kuvan laatu säilyy alkuperäisenä.

7 Sovelluksen asentaminen

Sovelluksen asennukseen riittää projektin tuottaman CD-levyn sisältämän OptiLift.exe-tiedoston kopioiminen haluttuun hakemistoon. Tämän jälkeen sovellus on valmiina käytettäväksi. Uusia nostosuorituksia kuvattaessa tietokoneeseen on lisäksi liitettävä videokamera.

8 Vaatimusten täyttyminen ja sovelluksen jatkokehitys

Projektin aikana sovelluksesta saatiin toteutettua toimiva prototyyppi. Sen testaamisesta on kerrottu tarkemmin testausraportissa [6]. Sovelluksen jatkokehitys ja ylläpito siirtyvät tilaajalle. Tässä luvussa kerrotaan, miten sovellukselle asetetut vaatimukset ovat täyttyneet ja miten sovellusta voisi edelleen kehittää.

8.1 Vaatimusten täyttyminen

Kaikki sovellukselta vaaditut ominaisuudet saatiin toteutettua projektin puitteissa, mutta vaatimusmäärittelyyn kirjattiin muitakin ominaisuuksia, joita sovellukseen voisi toteuttaa.

Järjestelmän vaatimuksena oli, että urheilijan nostosuoritus pystytään analysoimaan välittömästi suorituksen jälkeen. Tämä vaatimus on toteutunut.

Nostosuoritukset, joihin järjestelmän tulee soveltua, ovat tempaus, työntö, etu- ja takakyykky sekä penkkipunnerrus.

Seuraavassa jokaisen vaatimuksen jälkeen on kerrottu sen toteutumisesta sovelluksessa.

Sovelluksen on täytettävä ainakin seuraavat vaatimukset:

1. Sovellus selvittää yksittäisestä nostosuorituksesta levytangon liikeradan.

Sovellus osaa selvittää yksittäisestä nostosuorituksesta levytangon liikeradan sillä edellytyksellä, että tangon päähän asetettu ledi erottuu riittävästi ympäristöstään.

- 2. Liikeradasta lasketaan kalibroinnin jälkeen aikaan perustuen seuraavat biomekaaniset muuttujat:
 - matka:

a) x-akselin suunnassa sivupoikkeaman laskemiseen

Matka lasketaan X-akselin suunnassa ledin alkupisteeseen nähden. X-akselin suuntainen matka on siis sivupoikkeama alkupisteestä. Negatiivinen

poikkeama tarkoittaa aloituspisteestä nostajaan päin (oikealle) kuljettua matkaa ja positiivinen nostajasta poispäin (vasemmalle) kuljettua matkaa.

b) y-akselin suunnassa tangon korkeuden laskemiseen

Matka lasketaan Y-akselin suunnassa ledin alkupisteeseen nähden. Y-akselin suuntainen matka on tangon korkeus alkupisteeseen nähden.

• nopeus y-akselin suunnassa

Toteutettu.

• voima y-akselin suunnassa

Toteutettu.

• teho y-akselin suunnassa

Toteutettu.

Muuttujille lasketaan lisäksi virhemarginaalit virhekaavoilla, jotka on johdettu käyttäen yleistä virheen etenemiskaavaa

3. Laskennan on tapahduttava 30:n sekunnin kuluessa nostosuorituksesta.

Sovelluksen laskentaosuus kestää tehokkaalla tietokoneella korkeintaan muutamia sekunteja. Myös hieman heikkotehoisemmat koneet suoriutunevat siitä reilusti alle vaaditun rajan.

4. Liikerata ja siihen liittyvät biomekaaniset muuttujat esitetään yhtäaikaisesti graafisessa näytössä.

Liikerata piirretään videokuvan päälle kun analyysi on valmis, ja biomekaaniset muuttujat esitetään graafisina kuvaajina.

5. Videokuvaa voidaan vierittää alareunan palkilla eri vaiheisiin, jolloin vastaavat kohdat näytetään samanaikaisesti kursorilla graafisilla käyrillä ja taulukossa numeerisina arvoina.

Videokuvan alla on vierityspalkki, jolla kuvaa voidaan vierittää eri vaiheisiin. Kursori siirtyy graafisilla kuvaajilla vastaavaan paikkaan ja taulukon numeroarvot päivittyvät.

6. Sovelluksessa voidaan aluksi valita käyttäjärekisteristä usean urheilijan harjoitusryhmä, jonka suorituksia analysoidaan. Urheilijoista on tallennettu rekisteriin nimi, paino ja pituus.

Käyttäjärekisteritiedostoista voidaan lukea urheilijoiden tietoja, ja heistä voidaan muodostaa harjoitusryhmä. Urheilijoista tallennetaan rekisteriin etu- ja sukunimi, paino ja pituus.

7. Urheilijoiden tietoja voidaan muokata ja urheilijoita voidaan sekä lisätä rekisteriin että poistaa sieltä.

Urheilijoiden tietoja voidaan muokata, ja heitä voidaan lisätä käyttäjärekisteritiedostoihin tai poistaa sieltä.

8. Joko saman urheilijan eri suorituksia tai kahden eri urheilijan suorituksia voidaan vertailla keskenään.

Suoritusten vertailu on toteutettu sovellukseen. Siinä ei käytännössä tarkisteta, kenen suorituksia vertaillaan.

9. Vertailussa kaksi suoritusta on pystyttävä manuaalisesti synkronisoimaan.

Vertailun aloituskohta voidaan asettaa manuaalisesti ja videot kulkevat tämän jälkeen synkronissa.

10. Videokuvalle laskuri, jonka avulla manuaalisesti voidaan valita aloitus- ja lopetuskohta sekä niiden välinen erotus tulee näkyviin käyrien numerotaulukossa.

Aloitus- ja lopetuskohdat voidaan valita manuaalisesti. Aloituskohta tarkoittaa kohtaa, josta videon pyörittäminen ja arvojen näyttäminen aloitetaan. *Comparison point* tarkoittaa arvoa, johon videokuvan sen hetkisen kohdan arvoja verrataan. Voidaan siis valita *comparison point*:ksi haluttu aloituskohta, ja vierittää videokuvaa palkilla tai syöttämällä aika numerotaulukkoon haluttuun lopetuskohtaan, jolloin valittujen kohtien välinen erotus tulee näkyviin numerotaulukossa.

11. Käyttöliittymän tulee olla mahdollisimman yksinkertainen ja helppokäyttöinen.

Käyttöliittymästä on pyritty tekemään mahdollisimman yksinkertainen ja helppokäyttöinen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kaikki turhat painikkeet on karsittu pois, ja painikkeiden, joiden käyttäminen ei sovelluksen ollessa tietyssä tilassa ole mahdollista, painaminen estetään. Käyttöliittymä on pääperiaatteiltaan toteutettu ensimmäisissä palavereissa tehtyjen luonnosten pohjalta.

12. Kaikki kuvaruudussa esitetyt tulokset voidaan tulostaa paperille.

Sovellukseen on toteutettu tulostustoiminto, joka tulostaa kaiken ruudulla näkyvän. Eri ikkunoille ei ole toteutettu omia tulostustoimintoja.

13. Sovellus laskee videokameran kuvataajuuden automaattisesti.

Sovellus laskee videokameran kuvataajuuden automaattisesti.

Sovelluksen toivotaan täyttävän seuraavat vaatimukset:

1. Sovelluksessa toimii virheenkorjaus, ts. suorituksen jälkeinen tietojen muuttaminen on mahdollista, jolloin nostosuorituksen analysointi voidaan suorittaa uudelleen.

Suoritusten uudelleenanalysointi on mahdollista, eli tallennetusta videosta voidaan analysoida liikerata uudelleen. Sen sijaan suorituksen jälkeinen tietojen muuttaminen ei vielä onnistu itse sovelluksessa. Nostajan tietoja ja tangon painoa voidaan muuttaa muokkaamalla tiedostonnimeä käsin, esimerkiksi vaihtamalla tangon painoa, sekä analysoimalla video tämän jälkeen uudelleen.

2. Sovellus laskee koko nostosuorituksen keskitehon.

Sovellus osaa laskea koko nostosuorituksen keskitehon, tai keskitehon kahden valitun pisteen (ajanhetken) välillä. Keskitehon tarkastelua ei kuitenkaan projektin puitteissa toteutettu käyttöliittymään.

3. Kahden suorituksen vertailussa voidaan valita näytettävä alue, joko koko videokuvapituus tai keskimmäinen kolmannes.

Sovellus ei täytä tätä vaatimusta.

- 4. Sovellukseen liitetään työkalupakki, joka sisältää piirtovälineitä ja kulmamittarin. Sovellus ei täytä tätä vaatimusta.
- 5. Sovellukseen pyritään saamaan mahdollisimman paljon automatiikkaa, jolloin järjestelmää pystytään käyttämään jopa yksin. Tämä tarkoittaa sitä, että sovellus tunnistaa milloin urheilijan nostosuoritus alkaa ja milloin se päättyy.

Sovellus ei vielä täytä tätä vaatimusta.

6. Sovelluksessa voidaan urheilijan usean toiston sarjasta poimimaan yksittäinen toisto.

Sovellus ei varsinaisesti täytä tätä vaatimusta. Eli jos suoritukset nauhoitetaan yhteen putkeen, ei niistä voida poimia yksittäistä suoritusta. Sen sijaan jos kukin suoritus nauhoitetaan erikseen, ei niitä tarvitse heti analysoida ja uusi nauhoitus voidaan aloittaa välittömästi.

7. Sarjasta voidaan tallentaa toistoja sekä poistaa niitä kesken harjoituksen levytilan säästämiseksi.

Toistojen eli nostovideon ja siihen liittyvien liikeratakäyrä- ja analysointitulostiedostojen poistaminen kesken harjoituksen on mahdollista.

8. Sovellus näyttää jäljellä olevan kovalevytilan sekä jäljellä olevan kuvausajan.

Sovellus ei vielä täytä tätä vaatimusta.

9. Sovellusta voidaan käyttää tehon testausohjelmana, jolloin usean eri painoilla tapahtuneen noston teho ja voima piirtyy samaan grafiikkaan.

Sovellus täyttää tämän vaatimuksen kahden noston osalta. Useampien nostojen vertailua ei ole toteutettu.

10. Suorituksesta voidaan tulostaa kuvasarjoja. Käyttäjä valitsee palkkia vierittämällä kuvasarjaan haluamansa framet.

Kuvasarjojen tulostamista ei ole toteutettu sovellukseen.

Lisäksi sovellusta toteutettaessa on otettava huomioon jatkokehitystä varten:

1. Urheilijarekistereitä voidaan tulevaisuudessa ladata verkon yli.

Rekisteritiedostot ovat hyvin yksinkertaisia ja niiden lataamiselle verkon yli ei ole mitään esteitä.

2. Sovelluksen kanssa voidaan käyttää erilaisilla kuvataajuuksilla toimivia videokameroita.

Videokameran kuvataajuus on otettu toteutuksessa huomioon.

3. Sovellus voi seurata useita pisteitä.

Liikeradan piirtäminen on pyritty erottamaan mahdollisimman hyvin videon toistosta, jolloin myös useamman pisteen seuraaminen on toteutettavissa oleva vaihtoehto.

8.2 Tunnetut virheet

Jos videonkaappauksessa jää joitakin frameja väliin, niin analyysituloksia näytettäessä videokuva ja muuttujia näyttävä kuvaaja eivät ole keskenään samassa vaiheessa.

Vertailtaessa kahta eri nostosuoritusta, joiden videoiden kuvataajudet poikkeavat toisistaan, muuttujia esittävät kuvaajat eivät näytä oikeisiin vaiheisiin kuuluvia arvoja. Yksittäisiä nostoja tarkasteltaessa muuttujien arvot ja video ovat kuitenkin samassa vaiheessa videon kuvataajuudesta riippumatta.

Juuri nauhoitettua videonpätkää ei kaikissa tapauksissa saatu automaattisesti aukeamaan videonkaappausikkunaan. Ongelma liittyy jollain tapaa videokuvan pakkaamiseen. Jos näin käy, täytyy juuri nauhoitettu video avata *Open video* painikkeella.

Videokameran johdon irtoaminen kesken nostosuorituksen nauhoituksen yleensä kaataa sovelluksen. Tämä virhetilanne tuli esille sovellusta testattaessa, mutta ratkaisukeinoa siihen ei löydetty.

8.3 Jatkokehitysehdotuksia

Sovellukseen voisi toteuttaa piirtovälineitä sisältävän ns. työkalupakin, jolla videokuvan päälle saisi piirrettyä erilaisia viivoja ym. Lisäksi se sisältäisi kulmamittarin, jonka avulla voitaisiin mitata esim. polvikulmia tietyissä noston vaiheissa.

Nostosuorituksen nauhoituksen voisi kehittää alkamaan automaattisesti, kun nostosuoritus alkaa, jolloin sovellusta voisi käyttää yksinkin. Lisäksi videoiden tallennusta voisi parantaa siten, että usein urheilijan molemmilla puolilla olevaa tyhjää tilaa ei tallennettaisi, mikä vähentäisi tallennustilan tarvetta.

Ledin seuranta-algoritmia on varmasti mahdollista kehittää vieläkin paremmaksi, jolloin nostosuoritusten kuvaaminen ei asettaisi kuvauspaikan valaistusolosuhteille niin suuria vaatimuksia.

Sovellukseen voisi toteuttaa videokuvan liikuttelun painikkeella taaksepäin kuva kerrallaan. Videokuvaa voi nykyisessä versiossa selata taaksepäin kuva kerrallaan videokuvan alla olevalla palkilla.

Sovelluksen käyttöliittymää voisi muuttaa käytettävämmäksi ja näyttävämmäksi. Projektin puitteissa käyttöliittymän graafisen ilmeen suurempaan muokkaamiseen ei kuitenkaan ollut aikaa.

9 Yhteenveto

Tässä OptiLift-projektin sovellusraportissa kerrotaan kevään 2004 OptiLift-Sovellusprojektin toteuttamasta sovelluksesta. Kyseessä oli Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle toteutettu painonnoston levytankoharjoittelun nostotekniikan automaattinen mittaus- ja analysointisovellus. Tämä dokumentti käsittelee sovelluksen toteutunutta arkkitehtuuria ja rakennetta vaatimusmäärittelyssä [7] esitettyjen vaatimusten pohjalta. [1] Barbora Carlos, "Carlos Barbora's homepage', saatavilla WWW-muodossa <URL: http://www.carlosb.com/>, viitattu 30.3.2004.

[2] Burden Richard, Faires Douglas, "Numerical Analysis", Fifth Edition, PWS Publishing Company, Boston, 1993.

[3] Datastead software, "Datastead software homepage", saatavilla WWW-muodossa <URL: http://www.datastead.com/vidgrab/index.htm>, 2004.

[4] Jaakohuhta, Hannu, IT Ensyklopedia, Sanasto, Edita Oyj, Helsinki, 2001.

[5] Laasala Lauri, Lukkarinen Olli, Räisänen Ville ja Tanhua-Tyrkkö Vesa, OptiLift-Sovellusprojektin projektiraportti, Jyväskylän yliopisto, Tietotekniikan laitos, 2004.

[6] Laasala Lauri, Lukkarinen Olli, Räisänen Ville ja Tanhua-Tyrkkö Vesa, OptiLift-Sovellusprojektin testausraportti, Jyväskylän yliopisto, Tietotekniikan laitos, 2004.

[7] Laasala Lauri, Lukkarinen Olli, Räisänen Ville ja Tanhua-Tyrkkö Vesa, OptiLift-Sovellusprojektin vaatimusmäärittely, Jyväskylän yliopisto, Tietotekniikan laitos, 2004.

[8] Keränen Tapani, Viitasalo Jukka ym., Nostotekniikan automaattinen mittaus- ja analysointijärjestelmä-esittelymoniste, KIHU, Jyväskylä, 2003.

[9] Swan, Tom, "Delphi 4", Teknolit Oy, Porvoo, 1999.

[10] Taylor John, "Introduction to Error Analysis", Second Edition, University Science Books, 1997.